

М. М. Приймич

магістрантка 1 курсу

спеціальності «Соціальна робота»

Тернопільського національного педагогічного університету

імені Володимира Гнатюка

MarryPryjmy4@gmail.com

Науковий керівник –

кандидат педагогічних наук, доцент

Н. М. Горішна

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПОСЛУГИ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ЛЮДЯМ ПОХИЛОГО ВІКУ В УМОВАХ ГЕРІАТРИЧНОГО ПАНСІОНАТУ

Дані демографічних досліджень свідчать про постійне зростання кількості осіб похилого віку в загальній структурі населення нашої держави. У 2011 році частка населення у віці 60 років і старше становила понад 20% [2, с. 6.]. За прогнозом Інституту демографії і соціальних досліджень НАН України до 2050 року люди похилого віку становитимуть 33,5% від усього населення країни [3].

В умовах прогресивного старіння населення актуальності набувають соціальні проблеми старості, які на сьогодні проявляються у малозабезпеченості, погіршенні здоров'я, самотності, відсутності можливостей для самореалізації тощо. Означені проблеми ускладнюють інтеграцію людей похилого віку у суспільство і не забезпечують суттєвого поліпшення якості їх життя. Тому важливим завданням соціальної роботи з даною категорією осіб є забезпечення їх соціальної адаптації до старості, до нових соціально-економічних умов, підтримка соціальної незалежності, збереження та продовження соціальної активності.

Перехід від стану активності до поступового її завершення, вихід на пенсію об'єктивно викликають зміну соціального статусу, способу життя, його ритму та умов. Особливо це стосується тих людей похилого віку, які потрапляють до стаціонарних закладів соціального обслуговування населення: геріатричних центрів, будинків-інтернатів, геріатричних пансіонатів, стаціонарних відділень постійного або тимчасового перебування одиноких непрацездатних громадян). Загалом в Україні діє 624 заклади для людей похилого віку, у яких перебуває 18 тис. 586 осіб віком 61-79 років, а також 6 тис. 335 віком від 80 і старше [1]. У цих установах люди похилого віку перебувають постійно протягом тривалого часу, часто до кінця свого життя, тому від організації діяльності таких установ, зокрема з організації дозвілля, зайнятості, соціально-медичної допомоги, створення безпечних та комфортних умов проживання, ступеня контактів із зовнішнім світом залежить рівень соціальної адаптації їх мешканців.

Проблеми людей похилого віку вивчали К. Вишневсько-Рошковська, Ш. Надіршвілі, Ю. Мацкевич, І. Мацько, В. Микольченко, Х. Порсєва. У дослідженнях Л. Бороздіної, В. Войтенка, Т. Козлової, О. Молчанової, О. Щотки

розкриваються рівні та передумови адаптації літніх людей при входженні в нове середовище, особливості самооцінки в пізньому віці та питання соціально-психологічної допомоги в період старіння. Проблему адаптації людини похилого віку до життя в закладах соціального обслуговування досліджували Н. Дементьєва, Л. Котова, А. Ригіна. Дослідженню соціального середовища, в якому відбувається процес адаптації особистості, присвячені праці А. Бондаренко, А. Кавалерова. Питання адаптації людини похилого віку, котра вступила до геріатричного пансіонату, вивчали І. Жук та Г. Чистяков.

Метою статті є розкрити специфіку надання послуги соціальної адаптації людям похилого віку в умовах геріатричного пансіонату.

Соціальну адаптацію розглядають як один з основних соціально-психологічних механізмів соціалізації особистості, як процес пристосування індивіда до виконання певної ролі. Вона забезпечує пристосування індивіда до соціально-економічних умов, рольових функцій, соціальних норм, що складаються на різних рівнях життєдіяльності суспільства, до соціальних груп і соціальних організацій, соціальних інститутів, що виступають як середовище його життєдіяльності. Метою соціальної адаптації людей похилого віку є збереження і продовження їх соціальної активності, розвиток їх особистісного потенціалу, задоволення різноманітних культурних, освітніх потреб, потреб у комунікації і визнанні, формування нових інтересів, полегшення встановлення дружніх контактів, активізація особистої активності осіб похилого віку підтримка і підвищення їх життєвого тону.

У 2015 році у рамках реформування системи соціальних послуг був затверджений «Державний стандарт надання послуги соціальної адаптації», який визначає зміст, обсяг, умови та порядок надання даної послуги.

Специфіка надання даної послуги в умовах геріатричного пансіонату полягає у наданні інформації з питань соціального захисту населення, представництві інтересів, наданні психологічної підтримки, допомоги у відновленні родинних зв'язків, участі в клубах за інтересами, організації денної зайнятості та дозвілля. Зміст та обсяг послуги соціальної адаптації визначаються індивідуально для кожного мешканця пансіонату, виходячи з його потреб та зазначаються в індивідуальному плані.

ЛІТЕРАТУРА

1. В Україні у закладах для людей похилого віку перебуває майже 60 тисяч осіб // Тиждень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/News/88046/PrintView>. – Загол. з екрану. – Мова укр.
2. Медико-демографічна ситуація та організація медичної допомоги населенню у 2010 році: підсумки діяльності системи охорони здоров'я та реалізація Програми економічних реформ на 2010-2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава". – К.: МОЗ України, 2011. – 104 с. – С. 6.
3. Стадник Л.А. Нові напрями кадрової політики та інформаційної підтримки при наданні медико-соціальної допомоги людям літнього віку / Л.А.Стадник. – V Національний конгрес геронтологів і геріатрів України. Тези. – К. – 12-14 жовтня 2010 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.geront.kiev.ua/psid> и www.nbu.gov.ua/portal. – Загол. з екрану. – Мова укр.